เรื่องเสร็จที่ ๑๒๗/๒๔๗๙

บันทึก

เรื่อง การฆ่ากระบือที่มีเชื้อโรคระบาดรินเดอร์เปสต์เพื่อทำวัคซีนและซีรัม

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการชุดที่ ๓) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้วมีความเห็นดังต่อไปนี้

๑. กระทรวงเกษตราธิการได้ปลูกเลือดพิษให้กับกระบือ (เพื่อให้มีเชื้อโรคระบาดรินเดอร์เปสต์) แล้วฆ่ากระบือนั้นเพื่อทำวัคซีนและซีรัม

๒. การฆ่ากระบือนั้น มี "พระราชบัญญัติลักษณะฆ่าโคกระบือและสุกรตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๙" บังคับอยู่ พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ผู้ฆ่าไปขออนุญาตจากคณะกรมการอำเภอและเสียค่าธรรมเนียมใบอาชญาบัตร

๓. กระทรวงเกษตราธิการได้ฆ่ากระบือโดยมิได้ปฏิบัติตามความในพระราชบัญญัติฆ่าโคกระบือ อ้างว่าอาจฆ่าได้ตามมาตรา ๑๐ ข้อ ๙ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๗๔[๑]

๔. กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาแสดงความเห็นในปัญหาข้อนี้

๕. ตามสำนวนเรื่องไม่ได้ความชัดว่า

(ก) เมื่อปลูกเลือดพิษเข้าไปนั้น กระบือมีเชื้อโรคระบาดรินเดอร์เปสต์อยู่แล้วหรือไม่ หรือ

(ข) ขณะเมื่อจะปลูกเลือดพิษให้กระบือมีเชื้อโรคระบาดรินเดอร์เปสต์ (เพื่อประโยชน์ในการทำวัคซีนและซีรัม) กระบือนั้นมีร่างกายสมบูรณ์ดี

๖. ถ้ากระบือนั้นเข้าเกณฑ์ข้อ ๕ (ก) ก็ไม่มีข้อสงสัย เพราะกระบือที่มีโรคระบาด

ส่งพร้อมกับหนังสือที่ ๑๒๔๒/๒๔๗๙ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๔๗๙

[๑] พระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๗๙

มาตรา ๑๐ ให้เสนาบดีมีอำนาจออกคำสั่งประการใดประการหนึ่งหรือทุกประการดังต่อไปนี้ คือ

ฯลฯ ฯลฯ

(๙) สั่งให้เจ้าของขายสัตว์ให้แก่เจ้าพนักงานสัตวแพทย์ ถ้าเจ้าพนักงานสัตวแพทย์เห็นสมควรซื้อมาทำลายเพื่อป้องกันมิให้โรคสัตว์ระบาดต่อไป และให้คิดราคาให้ตามที่กำหนดไว้ในกฎเสนาบดีอันออกตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ราคานั้นมิให้กำหนดต่ำกว่าหนึ่งในสามแห่งราคาซึ่งอาจขายสัตว์นั้นได้ในตลาดก่อนเกิดโรคระบาด และราคานี้จะลดลงหรือไม่จ่ายให้เลยก็ได้ เมื่อเจ้าของกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเมื่อสัตว์ที่ป่วยนั้นเจ้าของได้นำเข้ามาจากต่างประเทศ ยังไม่ถึงสามเดือนก่อนเป็นโรคหรือเมื่อผู้ได้มาทราบแล้วว่าสัตว์นั้นมีโรคในเวลาที่ได้มา

เจ้าพนักงานย่อมซื้อมาทำลายเสียได้ตามความในมาตรา ๑๐ ข้อ ๙ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ พ.ศ.๒๔๗๔

๗. ถ้าเข้าเกณฑ์ข้อ ๕ (ข) ก็มีปัญหาอยู่บ้าง และควรพิจารณาโดยถี่ถ้วน

ในกรณีนี้เป็นที่เห็นได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตราธิการซึ่งได้ปลูกเลือดพิษให้กระบือมีเชื้อโรคระบาดได้นำกระบือนั้นมาเป็นเครื่องทดลอง ในการทดลองดังนี้ไม่มีกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลานี้บัญญัติห้ามไว้ แต่ก็ไม่มีกฎหมายกำหนดเงื่อนไขไว้เป็นพิเศษว่าให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวแล้วฆ่ากระบือนั้นได้ภายหลังการทดลอง การออกพระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๗๔ ก็เพื่อให้ขายกระบือที่มีโรคระบาดให้เจ้าหน้าที่ทำลายเสียได้โดยพลัน โดยไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบการฆ่ากระบือ ในพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วไม่ได้แยกกระบือที่เกิดโรคระบาดขึ้นเองอย่างหนึ่งและกระบือที่เกิดโรคระบาดโดยมีผู้ปลูกเลือดพิษให้เกิดโรคระบาดอย่างหนึ่ง เมื่อพิจารณาตามตัวบทแห่งพระราชบัญญัตินี้จะเห็นว่า เมื่อกระบือเป็นโรคระบาด พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องทำลายกระบือนั้นตามพระราชบัญญัตินี้ แม้กระบือนั้นจะเป็นของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นเองก็ต้องทำลายเสียเช่นเดียวกัน เป็นแต่ไม่ต้องซื้อกระบือนั้นมาทำลายเท่านั้นอาจจะมีข้อค้านว่าพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติให้คลุมถึงโรคระบาดที่มีผู้ก่อให้เกิดขึ้น แต่อาจมีข้อแก้ว่า ในพระราชบัญญัตินี้ก็ไม่ได้แยกโรคระบาดที่เกิดขึ้นเองกับโรคระบาดที่มีผู้ก่อให้เกิดขึ้นดังกล่าวมานั้น นอกจากนั้นหาใช่ความประสงค์ของกฎหมายที่จะห้ามและทำให้กระทรวงเกษตราธิการเกิดความยุ่งยากในการทดลองปลูกเลือดพิษให้กระบือมีโรคระบาดเพื่อกระทำการอันเป็นสาธารณประโยชน์ไม่

แม้จะเป็นกรณีในข้อ ๕ (ข) คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปลูกเลือดพิษให้กระบือมีโรคระบาด (แล้วฆ่ากระบือนั้น ก็ดี) ก็ควรถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ทำได้ตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๗๔ และไม่จำต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติลักษณะฆ่าโคกระบือและสุกรตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๙

(ลงชื่อ)

หัวหน้ากองร่างกฎหมายลงนามแทน

คณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๔๗๙